

למה עכשווי?

הימים המורכבים שבהם נמצאת מדינת ישראל מביאים להרחבת הפערים בחינוך. התוכנית "הוגנות בחינוך בעולם משתנה" רלוונטית מתמיד, מכיוון שהיא מציעה מענים לקידום הוגנות וחוסן אישי, חברתי וקהילתי.

במסמך זה מוצגות התפיסה העומדת בבסיס התוכנית ופרקטיקות פדגוגיות המקדמות הוגנות, השתתפות פעילה ויוזמת ופעלנות משותפת (אייג'נסי וקו-אייג'נסי) המותאמות לעת הזו.

יישום פרקטיקות מקדמות הוגנות מאפשר פיתוח חוסן אישי וקהילתי, וכך מסייע להתמודדות ולשגשוג במצבי אי-ודאות - בשגרה ובחירום - ולחיזוק תחושת המסוגלות והשליטה של הצוותים החינוכיים, התלמידים, התלמידות ומשפחותיהם.

לפרטים נוספים ניתן לפנות אלינו: צוות תוכנית ההוגנות

אסתר צמח רוזן - Estherse@education.gov.il

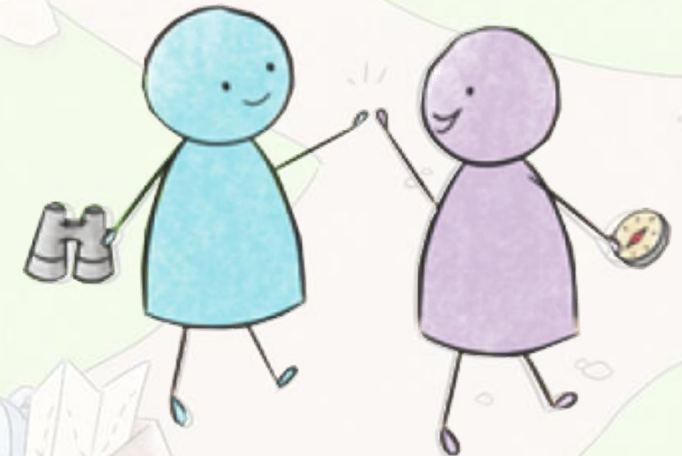
אסנת בן אלטבט - Osnatb@democratic.co.il

מעבר למסך הניווט

הוגנות בחינוך בעולם משתנה

תפיסה ופרקטיקות
מותאמות לשגרה ולחירום
(וירטואלי ופנים אל פנים)

2023-2024

תשפ"ד

תפיסה ופרקטיקה

דף הבית

↖ [על התוכנית "הוגנות בחינוך בעולם משתנה"](#)

↖ [מהי הוגנות ומהי הוגנות בחינוך?](#)

↖ [איור ההוגנות - הצגה חזותית](#)

↖ [השתתפות פעילה ויוזמת \(אייג'נסי\)](#)

↖ [פעלנות משותפת \(קו-אייג'נסי\)](#)

↖ [תיאוריית השינוי של התפיסה](#)

↖ [פרח עקרונות ההוגנות לצוותי הוראה ולמנהל/ת](#)

↖ [תפיסת ההפעלה בבית הספר – מהלך השקפה](#)

↖ [מפת הפרקטיקות - מחוון ודוגמאות](#)

↖ [מפת הפרקטיקות – בהתאמה לעת הזו](#)

↖ [כתר ההוגנות – כלי להערכה ולרפלקציה](#)

התכנית "הוגנות בחינוך בעולם משתנה"

התוכנית נועדה לקדם ולהטמיע הוגנות בבתי הספר היסודיים, על מנת להתמודד עם הפערים הנרחבים בין תלמידים ותלמידות הבאים מרקעים שונים. התכנית פועלת ליישום של תפיסה ופרקטיקות פדגוגיות שממוקדות בהסרת חסמים ופיתוח אייג'נסי וקו-אייג'נסי בבית הספר, שיאפשרו לכלל התלמידות והתלמידים לשגשג בעולם המשתנה.

התוכנית נועדה לקדם ולהטמיע הוגנות בבתי הספר היסודיים, על מנת להתמודד עם הפערים הנרחבים בין תלמידים ותלמידות הבאים מרקעים שונים. התוכנית פועלת ליישום תפיסה ופרקטיקות פדגוגיות שממוקדות בהסרת חסמים ובפיתוח אייג'נסי וקו-אייג'נסי בבית הספר, שיאפשרו לכלל התלמידות והתלמידים לשגשג בעולם המשתנה.

במסגרת התוכנית פותחו תפיסה וכלים המאפשרים לבית הספר לתכנן וליישם פרקטיקות הוגנות חדשניות ולהשפיע על התרבות ואורח החיים הבית-ספרי. הפרקטיקות שמות דגש על הסרת חסמים ומתן מקום וקול למגוון דעות, זהויות ותרבויות, ומעודדות השתתפות פעילה ויוזמת של כלל הצוות החינוכי, התלמידים והתלמידות ומשפחותיהם.

התוכנית פועלת כיום במגוון בתי ספר יסודיים ברשויות נבחרות ברחבי הארץ, ונמצאת בתהליכי פיתוח והטמעה מתקדמים. מדריכות משרד החינוך להוגנות במהלך השקפה מלוות את צוותי בתי הספר המשתתפים בתוכנית.

לקראת שנת תשפ"ה ניתן יהיה להשתתף בתוכנית דרך רכישתה במערכת גפ"ן בבתי הספר וברשויות.

שותפים: משרד החינוך – המנהל הפדגוגי: אגף לחינוך יסודי, אגף שפ"י, אגף מו"פ; ג'וינט אשלים תחום שנות בית ספר; מהלך השקפה – מכון מופ"ת, מכון אבני ראשה; דרור בתי חינוך

מהי הוגנות ומהי הוגנות בחינוך?

הוגנות שואפת לצמצם את הקשר בין הרקע ונסיבות החיים האישיים של אדם ובין הצלחה בחיים ומימוש עצמי.

הוגנות בחינוך היא מציאות יומיומית שבה מוסרים חסמים – מערכתיים וחברתיים, גלויים וסמויים - לטובת השתתפות ושגשוג של כלל קהילת בית הספר. הסרת החסמים מתבטאת בסביבה ובפדגוגיה, שבהן יכולים הלומדים להשתתף באופן פעיל ויוזם, להתפתח, לבטא ולממש את ייחודם, תוך שמירה על זהותם ותרבותם ומתוך יחסים הדדיים עם סביבתם (Agency, Co-Agency).

לחצו למעבר למסמך הוגנות
בעבודה עם משפחות בבתי ספר

להרחבה – לחצו למעבר
לתפיסת הוגנות בפורטל

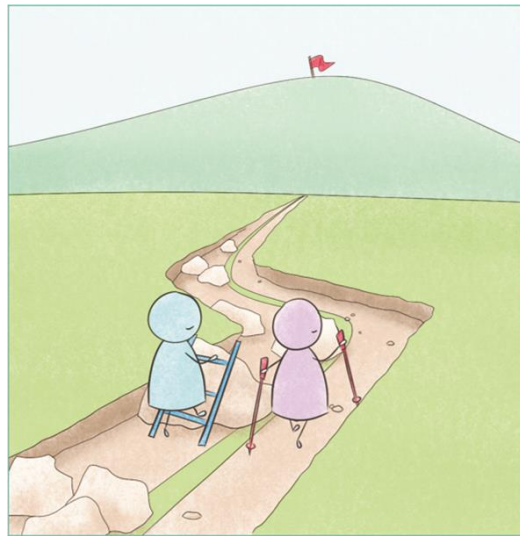

איור ההוגנות - הצגה חזותית מאפשרת לנו להבין את המושג הוגנות ביחס למושגים קרובים בחינוך

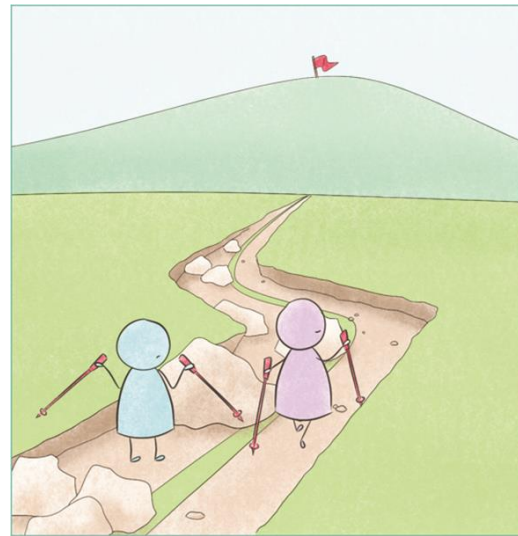
הוגנות

מצב שבו כלל התלמידים והתלמידות זוכים להזדמנויות, ללא תיוג; בוחרים ולוקחים כלים המותאמים לצורכיהם ומסייעים להם לממש את עצמם ביעדים מגוונים; לצד זה, וביחד איתם, המערכת מסירה חסמים המהווים מכשול בדרכם.

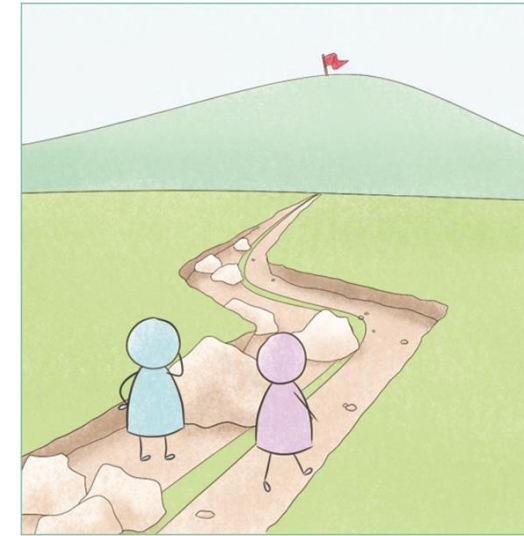
שוויון הזדמנויות

מצב שבו התלמידים והתלמידות מקבלים כלים מותאמים לצורכיהם, אך באופן שמתייג אותם בדוך ליעד אחיד.

שוויון

מצב שבו כלל התלמידים והתלמידות מקבלים כלים זהים, ללא התאמה לצורכיהם האישיים בדוך ליעד אחיד.

חוסר שוויון

מצב שבו יש תלמידים ותלמידות שמגיעים לביה"ס עם הון סימבולי גבוה ודרכם פנויה יחסית מחסמים, בעוד שאחרים צריכים להתגבר על מכשולים רבים בדרכם ליעד אחיד וללא סיוע.

השתתפות פעילה ויוזמת (אייג'נסי) מה זה אומר?

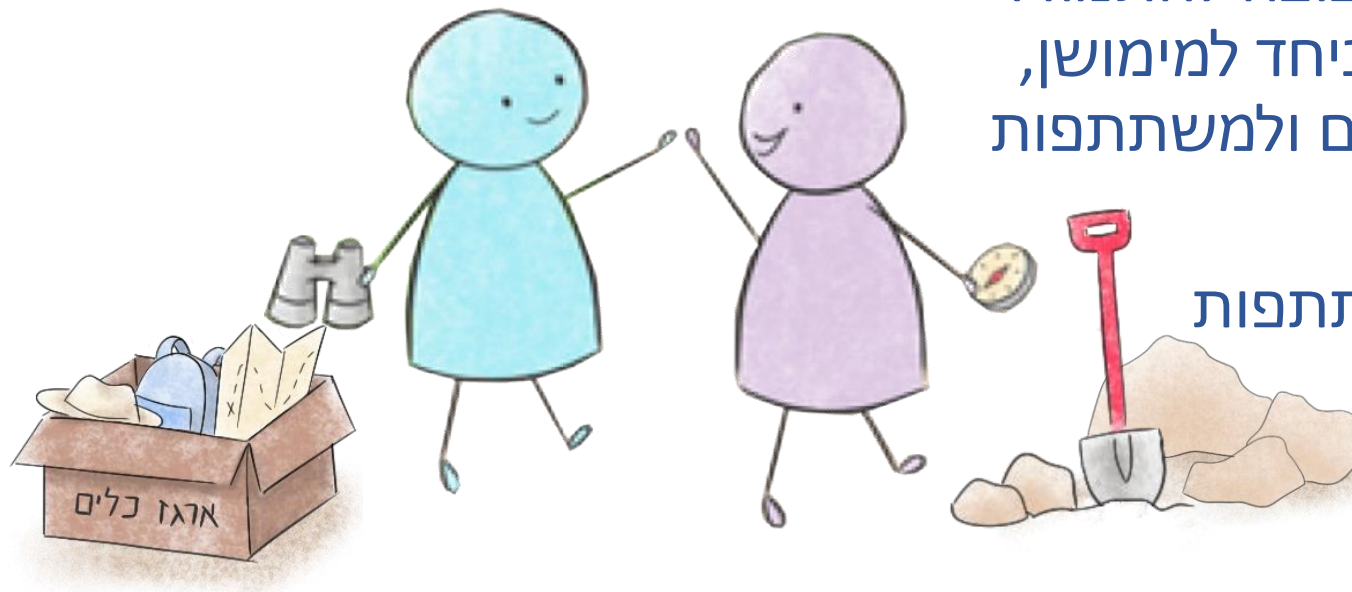
הרצון והיכולת של הפרט להשפיע באופן חיובי על עצמו ועל העולם סביבו, במקביל ליכולתו להציב מטרות, להתבונן באופן רפלקטיבי ולנהוג באחריות כדי לחולל שינוי.

השתתפות פעילה ויוזמת של תלמיד/ה קשורה להתפתחות של זהות ותחושת שייכות, והיא עוזרת לתלמיד/ה לפעול מתוך תחושת משמעות.

(The Learning Compass in Action, OECD 2022)

פעלנות משותפת (קו-אייג'נסי) מה זה אומר?

פעלנות משותפת מתייחסת ליכולת של קבוצה להתמודד עם אתגר משותף, לקבוע מטרות ולפעול ביחד למימושן, תוך מתן מרחב לביטוי ולפעולה למשתתפים ולמשתתפות בה.

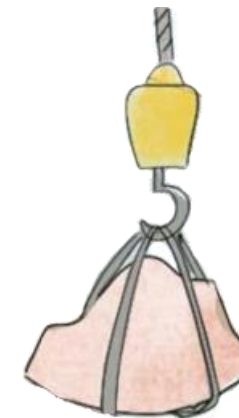
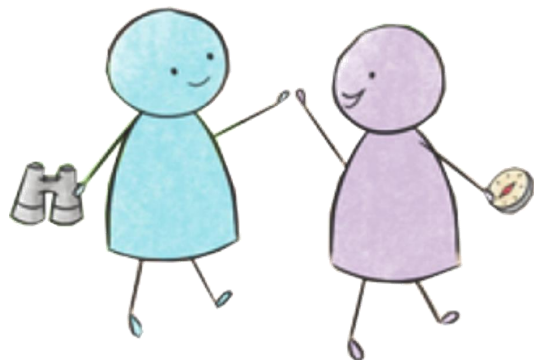
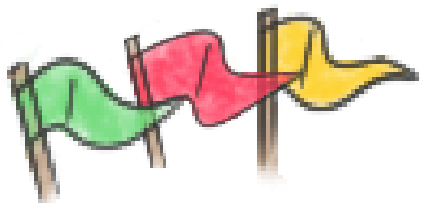
מכיוון שתלמידים ותלמידות מפתחים השתתפות פעילה ויוזמת (אייג'נסי) בהקשר חברתי, פעלנות משותפת חיונית לשגשוג שלהם במסגרת הקבוצה.

(סיכום מעבדת Co-Agency, אגף מו"פ)

(The Learning Compass in Action, OECD 2022)

תיאוריית השינוי - הוגנות בחינוך בעולם משתנה

השתתפות ושגשוג
 בעולם המשתנה ופיתוח
 חוסן אישי וקהילתי

אייג'נסי
 וקו-אייג'נסי

פרקטיקות
 פדגוגיות רלוונטיות
 והוגנות

הסרת חסמים
 מבניים:
 מערכתיים וחברתיים

כדי לאפשר לכל התלמידים והתלמידות לשגשג ולפתח חוסן אישי וקהילתי, עלינו לזהות ולהסיר מדרכם חסמים מערכתיים וחברתיים, ולהטמיע פדגוגיות מבוססות הוגנות ורלוונטיות, שנותנות מקום ומאפשרות לכל אחת ואחד להביע את עצמו, תרבותו וזהותו ולפתח אייג'נסי וקו-אייג'נסי.

שבעת עקרונות ההוגנות

כשעקרונות אלו מתממשים
 במסגרת החינוכית, כלל
 החברים והחברות בקהילת
 בית הספר יכולים לשגשג

מעבר לפרח הכולל
 שאלות למנהל/ת

מעבר לפרח הכולל
 שאלות לצוותי הוראה

פרח ההוגנות לצוותי הוראה

האם ניתן מקום למגוון
 העמדות ונקודות המבט,
 כולל אלו שבדרך כלל
 נשמעות פחות?

האם מתקיימים מאמצים,
 כדי שכל התלמידים
 והתלמידות יוכלו לבטא
 את קולם הייחודי?

האם הפעילות מייצרת
 הזדמנויות לביטוי המגוון הזהותי
 והתרבותי של התלמידים
 והתלמידות ומשפחותיהם?

האם מטרות הפעילות וההיגיון הטמון בהן
 מוצגים בצורה שקופה וברורה לתלמידים
 ולתלמידות ולמשפחותיהם?

האם מהלך הפעילות ידוע ומאפשר לתלמידים
 ולתלמידות שותפות בקבלת החלטות?

האם הקצאת המשאבים לפעילות ידועה
 לתלמידים ולתלמידות ולמשפחותיהם?

האם הפעילות מבוססת על גישות
 חדשניות המציבות רף גבוה?

האם ניתן לתלמידים ולתלמידות משוב שמקדם
 אותם לעבר היעדים שהגדירו לעצמם?

האם מתקיימים מאמצים לטיפול
 עבודת צוות ולקידוח אחריות משותפת?

האם ננקטות פעולות המקדמות את מעורבות
 התלמידים והתלמידות בהובלת הפעילות?

האם מתקיימים מאמצים לבניית מערכות יחסים,
 המושתתות על שיח דיאלוגי ופתיחות עם התלמידים,
 התלמידות ומשפחותיהם?

האם מתקיים במהלך
 הפעילות שיח משתף ומתייעץ
 שאינו שיפוטי כלפי טעויות?

האם אני נמנע/ת מתיוג של
 התלמידים והתלמידות
 ומשפחותיהם?

האם נעשים חיבורים לעולם הרגשי ולמעגלי
 הזהות והשייכות של התלמידים והתלמידות
 ומשפחותיהם באופן מתוכנן?

האם מתקיימות סדירויות לביסוס היכרות
 והקשר האישי בין המורה לתלמידים ולתלמידות
 ולמשפחותיהם?

האם הפעילות מייצרת היכרות מעמיקה בין התלמידים
 והתלמידות, המאפשרת להם לפעול יחד?

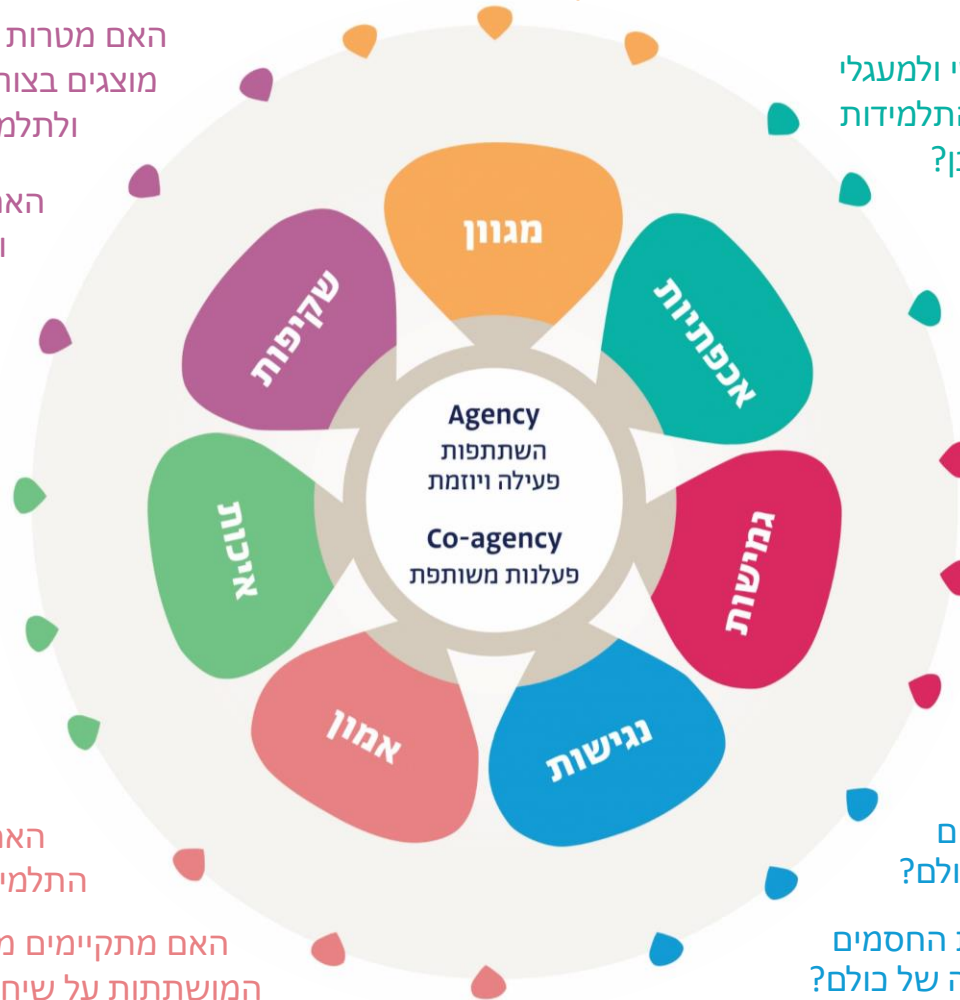
האם ניתנת לתלמידים ולתלמידות ולמשפחותיהם
 אפשרות בחירה באופן ההשתתפות המתאים להם
 מבין אפשרויות מגוונות?

האם התלמידים והתלמידות מוזמנים
 ליזום ולקדם שינויים בפעילות?

האם נעשות התאמות שמתחשבות בצרכים של
 התלמידים והתלמידות ומשפחותיהם?

האם נערך מיפוי שיטתי של החסמים
 שמגבילים מעורבות והשתתפות של כולם?

האם ננקטות פעולות להסרת החסמים
 ולהבטחת ההשתתפות המלאה של כולם?

פרח ההוגנות למנהל/ת

האם יש הזדמנויות לביטוי
 המגוון הזהותי והתרבותי של
 החברות והחברים בצוות?

האם מתקיימים מאמצים
 כדי שכל חברות וחברי
 הצוות יוכלו לבטא את
 קולם הייחודי?

האם ניתן מקום למגוון
 העמדות ונקודות המבט של
 הצוות, כולל לאלו שבדרך כלל
 נשמעות פחות?

האם נעשים חיבורים לעולם הרגשי
 ולמעגלי הזהות והשייכות של כלל החברות
 והחברים בצוות באופן מתוכנן?

האם מתקיימות סדירויות לביסוס
 ההיכרות והקשר האישי בין ההנהלה
 לחברים ולחברות בצוות?

האם מתקיימות פעולות ליצירת היכרות
 מעמיקה בין החברים והחברות בצוות,
 המאפשרת להם לפעול יחד?

האם מתקיימות פעולות ליצירת היכרות
 מעמיקה בין החברים והחברות בצוות,
 המאפשרת להם לפעול יחד?

האם החברים והחברות בצוות מוזמנים
 ליזום ולקדם שינויים במגוון זירות?

האם נעשות התאמות שמתחשבות
 בצרכים של החברות והחברים הצוות?

האם נערך מיפוי שיטתי של החסמים
 שמגבילים מעורבות והשתתפות של כולם?

האם ננקטות פעולות להסרת החסמים
 ולהבטחת השתתפות המלאה של כולם?

האם אני נמנע/ת
 מתיוג של חברות או
 חברים בצוות?

האם מתקיים שיח
 משתף ומתייעץ שאינו
 שיפוטי כלפי טעויות?

האם ההחלטות שמתקבלות
 וההיגיון הטמון בהן מוצגים לצוות
 בצורה שקופה וברורה?

האם תהליכי התכנון והקצאת
 המשאבים ידועים לצוות ומאפשרים
 להם שותפות בקבלת ההחלטות?

האם הציפיות מכל החברות והחברים בצוות
 מוצגות בצורה שקופה וברורה?

האם הדרישות מהצוות רלוונטיות
 ומציבות בפניהם רף גבוה?

האם ניתן לחברות ולחברים בצוות משוב, שמקדם
 אותם לעבר היעדים שהגדירו לעצמם?

האם מתקיימים מאמצים לטיפוח עבודת צוות
 ולקיחת אחריות משותפת?

האם ננקטות פעולות שמקדמות את
 מעורבות הצוות בהובלת מהלכים בבית הספר?

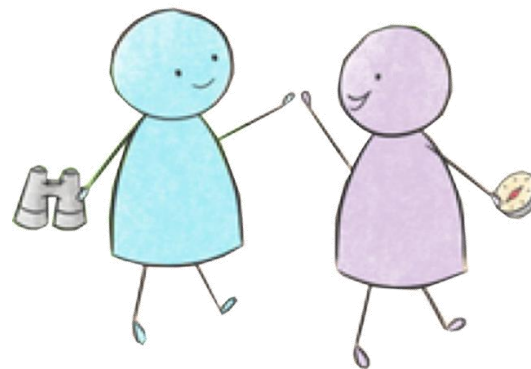
האם מתקיימים מאמצים לבניית מערכות יחסים
 המושתתות על שיח דיאלוגי ופתיחות עם הצוות,
 התלמידים, התלמידות ומשפחותיהם?

תפיסת ההפעלה בבית הספר הוגנות במהלך השקפה

מה?

במסגרת תוכנית ההוגנות חברנו למהלך "השקפה – מורים מובילים". זהו מהלך ארצי ומקיף לשיפור איכויות ההוראה והלמידה באמצעות קהילות בית-ספריות החוקרות את פרקטיקות ההוראה שלהן. מטרת הקהילות היא לשכלל את ההוראה ולשפר את למידת התלמידים והתלמידות ואת הישגיהם. קהילות הוגנות השקפה מתגבשות סביב תפיסת ההוגנות ולומדות יחד נושאים וסוגיות רלוונטיים. את הקהילה מנחה מורה מתוך צוות בית הספר, המוביל/ה את חברות וחברי הקהילה בתהליכי הלמידה מהפרקטיקה. יחד הם מפתחים דרכי הוראה הוגנות, הנטועות בהקשר הבית-ספרי, ומתנסים בהן.

איך?

מחזור הלמידה של קהילות הוגנות-השקפה:

נתבונן במרחבי פעולה לקידום הוגנות דרך פרח ההוגנות,

נגדיר ונדייק סוגיה שבה נרצה להתמקד,

נחקור את הסוגיה,

נדמיין ונתכנן פעולות ופרקטיקות לקידום הוגנות,

נתנסה, ניישם ונקיים עליהן רפלקציה.

קיום פרקטיקות פדגוגיות מודעות הוגנות בכמה מחזורי למידה יאפשר פיתוח אייג'נסי וקו-אייג'נסי בקרב כלל התלמידים והתלמידות ומשפחותיהם וישפיע על התרבות ואורח החיים הבית-ספרי.

לחצו למעבר לאתר מהלך
 השקפה מכון מופ"ת

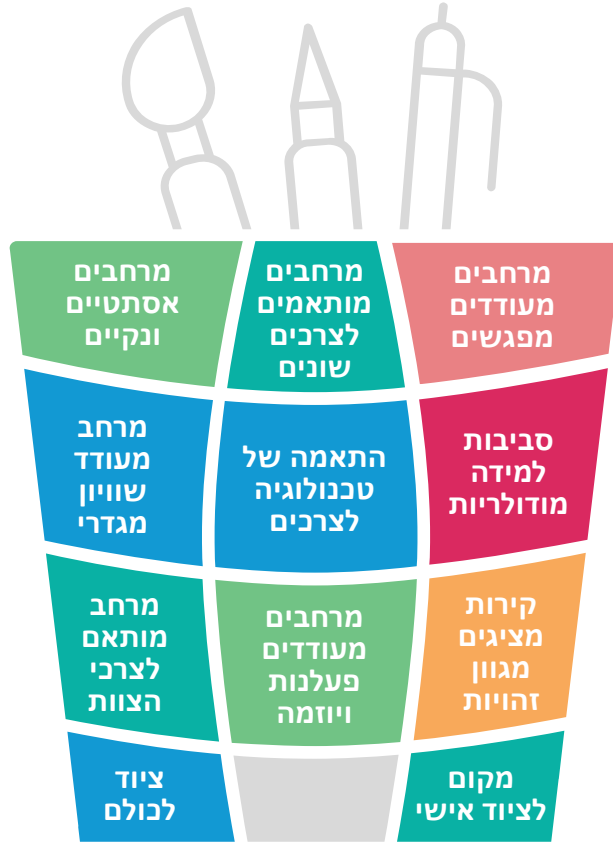
מפת הפרקטיקות

מחווך ודוגמאות ליצירת פרקטיקות פדגוגיות הוגנות ומפתחות אייג'נסי וקו-אייג'נסי

זירת מערכות יחסים

זירת סביבות למידה

זירת הוראה למידה הערכה

לחצו להרחבה

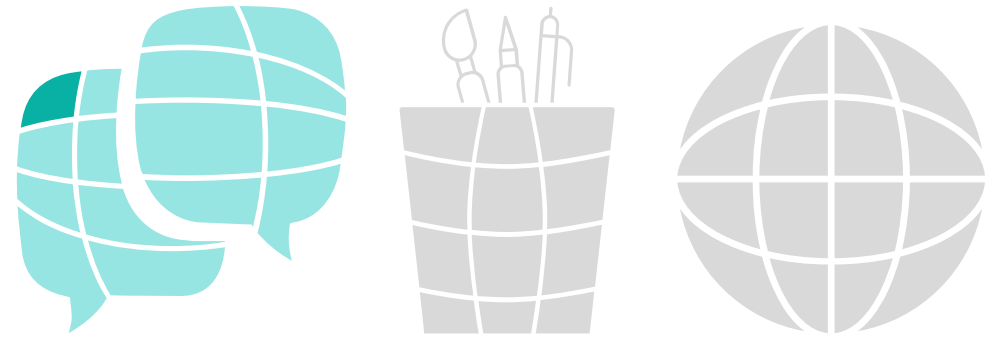
למדריך למשתמש

מדריך למפת הפרקטיקות

בחרו אתגר או סוגיה אשר מעסיקים אתכם.

בחרו זירה ובתוכה פרקטיקה הנותנת דרך לטיפול בסוגיה.

השתמשו בשקופיות המרחיבות על הפרקטיקות ובשאלות מפרח ההוגנות כדי לדייק את הפרקטיקות שתיצרו.

שימו לב: צבעי המשושים מתכתבים עם העקרונות, אך כל משושה יכול להתכתב עם יותר מעיקרון אחד.

דונו וחשבו יחד כיצד לבנות וליישם את הפרקטיקה כך שתתאים למאפיינים של בית הספר שלכם ותקדם את עקרונות ההוגנות. לחצו על המשושה אם תרצו לקבל הצעות וכיוונים לפעולה.

חשבו כיצד לייצר שינוי במרחב הפיזי שיתמוך בפרקטיקה שיצרתם.

חזרה למפת הפרקטיקות הכללית

מחווון ודוגמאות ליצירת פרקטיקות

פדגוגיות מקדמות הוגנות המותאמות לעת הזו

חזרה למפת הפרקטיקות הכללית

למה עכשיו ומה זה אומר?

אירועי המלחמה מטלטלים את כולנו ומעוררים חוויות ותחושות שאיננו רגילים להתמודד איתן. אירועים אלו פגעו עמוקות בביטחון הפיזי ובאמון שלנו ברמה האישית, הקבוצתית והלאומית. אומנם איננו יכולים בעת הזו לספק לתלמידים ולתלמידות תחושת ביטחון מלאה, אך ביכולתנו לאפשר תחושת מוגנות גבוהה יותר בנסיבות הקיימות.

שאלות מכוונות:

- אילו פעולות אנקוט כדי ליצור אצלי ואצל התלמידים והתלמידות שלי הרגשה של מוגנות וביטחון?
- מהם ההיבטים שתלמידיי ואני נדרשים למפות כדי לסייע להם ליצור תחושת מוגנות גבוהה יותר? כדי להבין מה הם צריכים עכשיו? מה יתמוך בהם? מה יעזור להם? ומה יקדם אותם?

הצעות לפעולה:

- יצירת שגרה יומית של פעולות מקדמות ביטחון, למשל תזכורת יומית לפעולות שיש לנקוט בזמן אזעקה, מיקום המרחב המוגן ועוד.
- שיח פתוח עם התלמידים והתלמידות על דברים נוספים שיגרמו להם להרגיש בטוחים יותר.

חזרה למפת הפרקטיקות לעת הזו

למה עכשיו ומה זה אומר?

אי-ודאות וחוסר שליטה גורמים לנו לתחושות של חוסר אונים. בזמנים כאלו, שבהם שגרת היום-יום אינה בהירה ורציפה, שמירה על "המוכר" בשקיפות ובסדירות מסייעת לנו לחוש שהעולם הגיוני ושיש לנו כוחות להתמודד עם המציאות.

שאלות מכוונות:

- כיצד אצור לתלמידים ולתלמידות שלי שגרת יום-יום קבועה וידועה מראש, שמייצרת תחושת ביטחון?
- מהן הפעולות שבהן אנקוט כדי שהתלמידים והתלמידות שלי ידעו מה נדרש מהם בכל שיעור?

הצעות לפעולה:

- בניית שגרת למידה יומית קבועה, ידועה ומונגשת לכל התלמידים והתלמידות.
- שימוש בפרקטיקות של הוראה מפורשת: הגדרה מפורשת של נושא השיעור, מטרות השיעור, הציוד הנדרש, הפעולות הנדרשות והתוצר המצופה.
- עדכון מבעוד מועד (במידת האפשר) על כל שינוי בשגרה.

חזרה למפת הפרקטיקות לעת הזו

למה עכשיו ומה זה אומר?

כדי לחוש שייכות וביטחון, אנו צריכים להרגיש ייחודיים ומשמעותיים. תחושות אלו מתפתחות ביחסי קרבה ואכפתיות, המאופיינים בקבלה, בהיכרות מעמיקה ובחוסר שיפוטיות. כל אלה מאפשרים לתלמיד, לתלמידה ולמורה להתמודד עם המציאות הקשה, להתנסות ולהתקדם בלמידה.

שאלות מכוונות:

- אילו פעולות יאפשרו לתלמידים ולתלמידות שלי להרגיש שאכפת לי מהם?
- אילו סדירויות יאפשרו לי לשמור על תקשורת עקבית ויציבה עם כל תלמיד ותלמידה ועם הוריהם?
- איך אצור חיבורים רלוונטיים בין עולמם של התלמידים והתלמידות שלי לתוכן הנלמד בכיתה?

הצעות לפעולה:

- שיח אישי בעזרת שאלות: איך את/ה מרגיש/ה? למה את/ה זקוק/ה? ומה את/ה צריך/ה ממני? (מוטב בקבוצה קטנה כדי למנוע מצב של "הדבקה").
- הפצת שאלון אחת לתקופה למיפוי הרצונות ותחומי העניין של התלמידים והתלמידות שלי.
- התאמת יחידות ההוראה לצרכים העולים ממיפוי זה.

חזרה למפת הפרקטיקות לעת הזו

למה עכשיו ומה זה אומר?

בסבך הרגשות והמחשבות הקשים שמביאה המלחמה, אנו זקוקים למקום בטוח שבו נוכל לשתף ולהביע את עצמנו. יש תלמידים ותלמידות שיעדיפו להביע את עצמם באמצעות שיח; יש שיעדיפו דרכים אחרות, כגון כתיבה, ציור, סיפור, משחק; ויש שלא ישתתפו. כל תגובה היא לגיטימית, ולכל אחד ואחת קצב משלהם.

שאלות מכוונות:

- מהן הפעולות שבהן אנקוט כדי לאפשר לכל התלמידים והתלמידות שלי זמן ומקום שבו הם יוכלו להביע את עצמם בדרך שמתאימה להם?
- כיצד אצור מרחבים המאפשרים מקום לתלמידים ולתלמידות לדבר בינם לבין עצמם בצורה בטוחה ומוגנת?

הצעות לפעולה:

- גיוון בדרכי ההבעה העצמית בהתאם למאפיינים אישיים, תרבותיים ושפתיים. למשל, עבודה בקבוצות קטנות עם שאלות הכוונה לשיח, משימות מגוונות, אמצעי הבעה יצירתיים ועוד.
- בחינת מידת ההשתתפות וההבעה של התלמידים והתלמידות לאחר זמן, הבנת הגורמים לכך ותכנון פעולות להמשך.

חזרה למפת הפרקטיקות לעת הזו

למה עכשיו ומה זה אומר?

חלק מחוויית השייכות והמשמעות היא התחושה שיש לנו ערך, שזקוקים לנו ושאנו נחוצים. כשהתלמידים והתלמידות מרגישים שסומכים עליהם הם פנויים ללמידה, לעשייה חברתית ולעזרה לאֶחָר. עשייה משמעותית מעלה את הביטחון העצמי ואת יכולת ההתמודדות.

שאלות מכוונות:

- באילו פעולות אנקוט כדי לאפשר לתלמידים ולתלמידות ולהוריהם לקחת אחריות ולהשתתף באופן פעיל בבית הספר ובקהילה?
- באילו פעולות אנקוט כדי לקדם חוויות חברתיות חיוביות ועזרה הדדית בין התלמידים והתלמידות שלי?
- מהן מטרות הלמידה בשיעור שיצרתי? מה מטרת התוצר? למי ניתן להראות את התוצר? האם ניתן לאפשר לתלמידים ולתלמידות ללמד קבוצה אחרת את הדבר החדש שלמדו, כך שיפיקו משמעות נוספת מהתהליך?

הצעות לפעולה:

- העמקת ההיכרות ומיפוי התלמידים והתלמידות והוריהם בהיבטים המקדמים משמעות – כישורים, תחומי עניין, חוזקות ועוד – במטרה לייצר שיח על מגוון ההזדמנויות להתפתחות אישית ולתרומה לקהילה.
- מינוף הזדמנויות לעזרה הדדית, להכרת הטוב ולקידום אופטימיות ותקווה באמצעות עידוד עבודה קבוצתית, פתרון בעיות משותף, משוב חיובי על הצעה לעזרה ועוד.
- שיתוף ההורים והתלמידים והתלמידות בכל עשייה משמעותית יום-יומית.

חזרה למפת הפרקטיקות לעת הזו

למה עכשיו ומה זה אומר?

היכולת לבחור מגבירה את תחושת השליטה שלנו במציאות, החשובה במיוחד בזמן חירום. בחירה מקדמת את היכולת שלנו להפוך את הלמידה לרלוונטית ומשמעותית דרך התאמתה למאפייני התלמידות והתלמידים, לצורכיהם ולעניין שלהם. היכולת לבחור מעלה את המוטיבציה ואת תחושת האחריות.

שאלות מכוונות:

- מהן אפשרויות הבחירה שאציע לתלמידים ולתלמידות שלי במשך יום הלמידה?
- מהן השאלות שאשאל את התלמידים והתלמידות שלי על הבחירות שלהם בשיח רפלקטיבי?

הצעות לפעולה:

- קידום הזדמנויות רבות לבחירה:
 - ◀ בחירה בהרכב הלמידה – קבוצתית/ פרטנית/ כיתתית.
 - ◀ בחירה בדרך הלמידה – סינכרונית/ א-סינכרונית/ למידה דרך משחק ועוד.
 - ◀ בחירה במרחב הלמידה – כיתה/ מסדרון/ חצר/ קהילה ועוד.
- יצירת זמן ומרחב לשיח רפלקטיבי עם התלמידים והתלמידות על הבחירות שלהם עכשיו ועל הבחירות העתידיות שלהם.

חזרה למפת הפרקטיקות לעת הזו

למה עכשיו ומה זה אומר?

תודעת צמיחה היא האמונה של אדם ביכולתו להשתנות, להתפתח, ללמוד ולצמוח באמצעות מסירות ועבודה קשה, והיא כוללת את היכולת לקבל מכשולים וטעויות כחלק בונה בתהליך הלמידה. תודעת צמיחה מסייעת לאדם התמודד באופן פעיל ועקבי עם האתגרים המורכבים בעת הזו, ובכך מחזקת תחושת תקווה.

שאלות מכוונות:

- מהן הפעולות שבהן אנקוט כדי ללמד את התלמידים והתלמידות שלי על הערך של למידה מטעויות?
- מהן הפעולות שבהן אנקוט כדי שהתלמידים והתלמידות שלי יכירו את הכוחות שלהם להתמודד עם מצבים מורכבים, ירחיבו אותם וישתמשו בהם?

הצעות לפעולה:

- מתן משוב חיובי הממוקד בתהליך ולא רק בתוצאה, כדי שיגרום לרצות להמשיך ולהתנסות. למשל, שימוש במשפטים מצמיחים ומעודדים: "עדיין לא הצלחת...", "יש לך אפשרות לנסות שוב", "מה תעשה/תעשי אחרת בפעם הבאה?"
- בניית יחידות הוראה המתמקדות בהתנסות, בתרגול, בשיח ובמשוב (כ-70% מזמן היחידה).
- זיהוי הכוחות של התלמידים והתלמידות שלי ומינופם בשיתוף התלמידים והתלמידות.

חזרה למפת הפרקטיקות לעת הזו

איזו פרקטיקה חשוב לך להוסיף?

למה עכשיו ומה זה אומר?

שאלות מכוונות:

הצעות לפעולה:

חזרה למפת
הפרקטיקות לעת הזו

מגוון

שקיפות

איכות

אמון

נגישות

גמישות

אכפתיות

כתר ההוגנות

כלי להערכה ורפלקציה

מטרת הכלי

כתר ההוגנות הינו כלי להערכה ורפלקציה, אשר יכול לשמש אנשי חינוך בתפקידים שונים בבתי הספר, ברשויות ובפיקוח.

מטרת הכלי היא לסייע לצוותי חינוך להתבונן בתהליכים החינוכיים לאחר מעשה דרך 'משקפי ההוגנות'.

הכלי מתוכנן להערכה של האפשרויות הבאות:

פרקטיקות פדגוגיות, מהלך בית-ספרי נרחב, פרויקט או כל תהליך חינוכי אחר, על פי בחירת המשתמשים בו. השאלות בכלי הן כלליות, כך שתוכלנה להתאים למגוון רחב של פעילויות, בכל היקף ותחום.

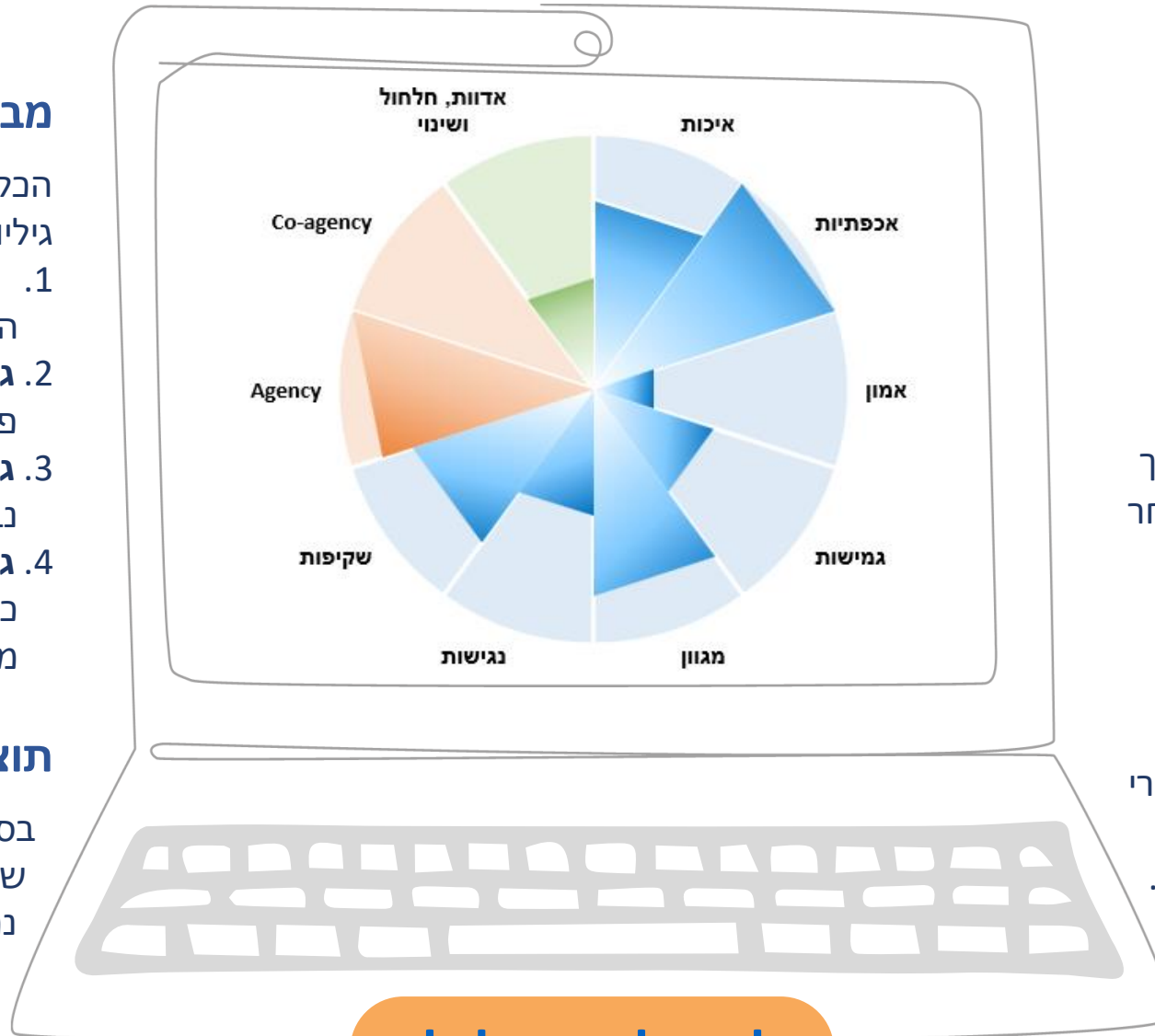
מבנה הכלי

הכלי מובא בפורמט אקסל ובו ארבעה גיליונות שונים:

1. גיליון "מדריך למשתמש" – הקדמה והסברים
2. גיליון "למנהל/ת" - כלי להערכת פעילות נבחרת והסקת מסקנות להמשך.
3. גיליון "למורה" - כלי להערכת פעילות נבחרת והסקת מסקנות להמשך.
4. גיליון "רפלקציה אישית" – כלי להערכת היבטים של התפתחות מקצועית-אישית בתהליך.

תוצר

בסיום המילוי, מתקבל **תרשים מסכם** שבו ניתן יהיה לראות באילו היבטים נמצאת ההטמעה בשלב מתקדם ובאילו נדרשת עבודה נוספת.

[לחצו למעבר לכלי](#)